

Bildningsförvaltningen@danderyd.se

2022-01-26

1 (12)

Dnr. 2021:5544

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Danderyds kommuns ansvarstagande för
grundskola

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Skolinspektionen följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om ni som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Danderyds kommun avseende de förutsättningar huvudmannen skapar för att eleverna ska få en likvärdig utbildning. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl huvudmannen klarar sitt uppdrag att ge elever förutsättningar att nå de nationella målen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer huvudmannens arbete inom två områden, se bilaga 1. På varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en huvudman bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att myndighetens kvalitetskriterier uppfylls av Danderyds kommun i följande utsträckning:

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

Huvudmannen gör i låg utsträckning relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver systematiskt analysera samtliga elevers upplevda trygghet för att kunna ge relevanta och empiriskt belagda förklaringar till variationer och skillnader mellan skolor, elevgrupper samt mellan flickor och pojkar.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

Huvudmannen har i låg utsträckning vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver systematiskt analysera hur samtliga elevers behov och förutsättningar påverkar, och riskerar att påverka, deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **11 november 2022** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr. 2021:5544) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 4 kap. 3, 5-7 §§, 5 kap. 3 § skollagen

Skolinspektionens bedömning

Huvudmannen gör i låg utsträckning relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att huvudmannen endast i begränsad utsträckning analyserar studieresultat och resultat avseende trygghet på huvudmannanivå. Huvudmannen saknar därför adekvata analyser av hur utbildningens förutsättningar och genomförande påverkar studieresultat och resultat avseende trygghet.

Motivering

Huvudmannen saknar en väl utvecklad analys av studieresultat

Granskningen visar att huvudmannen saknar en analys med relevanta förklaringar och belegg till både högre och lägre studieresultat på grundskolan. De förklaringar som huvudmannen ändå ger till studieresultat är i huvudsak otillräckliga och övergripande. Av granskningen framgår att huvudmannen tar del av skolornas kvalitetsrapporter och att huvudmannen har täta dialoger med rektorerna om bland annat studieresultat. Huvudmannen tar även del av de studieresultat som framgår av nationell statistik. Utifrån skolornas kvalitetsrapporter sammanställer huvudmannen en sammanfattande kvalitetsrapport. Granskningen visar dock att huvudmannen framförallt sammanställer rektorernas kvalitetsrapporter utan att på övergripande nivå söka förklaringar till högre såväl som lägre studieresultat och till övriga skillnader och variationer i studieresultat. Av granskningen framgår också att studieresultaten i huvudmannens skolor enligt nationell statistik är höga, exempelvis ett högt genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 och stor andel elever i årskurs 6 som uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen. Av en intervju med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen anser att det är svårt att göra djupa analyser med anledning av att resultaten generellt är höga. Huvudmannens förklaringar till höga studieresultat är i

huvudsak beskrivande och stannar vid socioekonomiska faktorer som huvudmannen inte kan påverka. Av intervjuer med representanter för huvudmannen samt av huvudmannens sammanfattande kvalitetsrapport framgår inga konkreta exempel på analyser där huvudmannen faktiskt har belägg för sina förklaringar. Det framgår inte heller hur studieresultat påverkas av faktorer i utbildningens genomförande och hur genomförandet påverkas av de förutsättningar som verksamheten får från huvudmannen. Ett exempel på en otillräcklig förklaring huvudmannen ger till de något sjunkande resultaten på en skola är att studieresultaten kan ha påverkats av en stor omsättning av rektorer. Huvudmannen har dock inte tagit reda på om och på vilket sätt omsättningen av rektorer faktiskt påverkar studieresultaten. Det framgår även att huvudmannen inte sökt efter andra möjliga förklaringar till skillnaderna i studieresultat, utan nöjt sig med att konstatera att det kan bero på omsättningen av rektorer. En annan beskrivande förklaring som huvudmannen ger till något sjunkande resultat hos flickor på en skola är att det börjat flera nyanlända elever, vilket påverkat resultaten. Vad gäller just nyanlända elever har huvudmannen påbörjat ett arbete med hur de ska möta behov som finns hos elevgruppen.

Granskningen visar vidare att huvudmannen i begränsad utsträckning söker efter förklaringar till skillnader och likheter i flickors och pojkars studieresultat relaterat till skolornas genomförande av utbildningen. Huvudmannen konstaterar att pojkar i huvudmannens skolor har höga resultat i förhållande till pojkar i riket. Av huvudmannens sammanfattande kvalitetsrapport framgår enbart att anledningen till resultaten är att kommunen befinner sig i en socioekonomisk kontext där pojkars skolprestationer värderas högt och att det i kommunen inte finns en "antipluggkultur".

Huvudmannen saknar en väl utvecklad analys av resultat avseende trygghet

Granskningen visar att huvudmannen saknar en analys, med relevanta förklaringar och belägg, av resultat avseende elevernas upplevelse av trygghet. Huvudmannen identifierar inte de bakomliggande orsakerna som förklarar lägre respektive högre trygghetsresultat. De förklaringar som huvudmannen har bygger istället på antaganden vilka det saknas belägg för. Av den sammanfattande kvalitetsrapporten framgår att huvudmannen tar del av rektorernas analyser av elevernas upplevelse av trygghet från flera olika enkäter som genomförs på skolorna. Huvudmannen tar även del av anmälningar om kränkande behandling. Av nationell statistik framgår att huvudmannens skolor har varierande resultat vad gäller elevernas upplevda trygghet. Vid intervjuerna med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen inte systematiskt har analyserat vad dessa skillnader beror på och de förklaringar som ges till trygghetsresultaten är ofta beskrivande och allmänt hållna. Av huvudmannens analys framgår inte hur resultat avseende trygghet påverkas av faktorer i

utbildningens genomförande och hur genomförandet påverkas av de förutsättningar som verksamheten får från huvudmannen. En återkommande och allmänt hållen förklaring till trygghetsresultaten är att det är omsättningen av rektorer som har påverkat elevernas upplevelse av tryggheten på två skolor. En annan förklaring är att en skola ligger i nära anslutning till en tunnelbanestation, vilket har lett till att det kommer dit ungdomar som inte hör hemma i kommunen. Ytterligare en förklaring till trygghetsresultat är att det på en skola har varit problem med lokalerna. Huvudmannen har emellertid inte tagit reda på om och på vilket sätt omsättningen av rektorer, att skolan ligger nära tunnelbanan eller huruvida lokalerna påverkar elevernas upplevda trygghet, och inte heller sökt efter andra förklaringar till trygghetsresultaten.

Granskningen visar vidare att huvudmannen saknar en analys med förklaringar avseende trygghetsresultaten uppdelat på flickor och pojkar. Detta trots att det av nationell statistik framgår att flickor på huvudmannens skolor generellt har lägre resultat avseende trygghet än pojkar, samt att flickors resultat på några av huvudmannens skolor är lägre än medianvärdet i riket. Av intervjuerna med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen granskar statistiken gällande elevernas upplevda trygghet uppdelad på flickor och pojkar, men huvudmannen har inte kunnat dra slutsatser om vad som faktiskt påverkar trygghetsresultaten uppdelat på flickor och pojkar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver systematiskt analysera samtliga elevers upplevda trygghet för att kunna ge relevanta och empiriskt belagda förklaringar till variationer och skillnader mellan skolor, elevgrupper samt mellan flickor och pojkar.

Granskningen visar att huvudmannen inte i tillräcklig utsträckning analyserar elevernas resultat avseende trygghet. Huvudmannen finner därmed inte de förklaringar och orsakssamband som ligger bakom högre och lägre trygghetsresultat eller som ligger bakom likheter, skillnader och variationer i trygghetsresultat inom och mellan skolor, årskurser och flickor och pojkar.

Skolinspektionen rekommenderar därför huvudmannen att utveckla och fördjupa analysen av elevernas upplevelse av trygghet för att få kunskap om vad eventuella skillnader i resultat mellan och inom skolor kan bero på. Detta genom att använda det befintliga underlag som med hjälp av olika metoder samlas in för att följa upp

verksamheten vid grundskolan. Det kan exempelvis handla om att analysera samband mellan studie- eller trygghetsresultat och andra faktorer såsom elevernas svar i enkäter avseende undervisningen eller trygghetsarbetet. På så sätt kan huvudmannen uppmärksamma eventuella korrelationer mellan olika resultat och analysen kan även fördjupas ytterligare genom de väletablerade dialogerna mellan rektorer och huvudman som förs i kommunen.

I analyserna bör ingå förklaringar och belägg för högre som lägre trygghetsresultat på de olika skolorna samt för olika elevgrupper och mellan flickor och pojkar. Det är viktigt att huvudmannen, utifrån skolornas analys, gör en övergripande analys av resultat avseende upplevd trygghet för att eleverna ska ges en utbildning i en trygg miljö. Utifrån jämställdhetspolitiska mål är det också viktigt att huvudmannen analyserar tydliga och systematiska skillnader mellan flickor och pojkar när det gäller trygghetsresultat. I arbetet med att hitta relevanta förklaringar till elevernas upplevda trygghet är det viktigt att huvudmannen hittar sätt att underbygga sina förklaringar med empiriska belägg som innehåller faktorer som huvudmannen kan påverka. Huvudmannen behöver även lyfta de framgångsfaktorer som finns i verksamheterna. Det som framkommer av huvudmannens analyser bör relateras till hur utbildningen och undervisningen genomförs samt de förutsättningar som lärare och rektorer får.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 8 §, 4 kap. 7 § skollagen

Skolinspektionens bedömning

Huvudmannen gör i låg utsträckning kompensatoriska åtgärder som bygger på en analys och som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att huvudmannen saknar en övergripande analys av samtliga elevers behov och förutsättningar. Därigenom vidtar huvudmannen inte heller kompensatoriska åtgärder i den meningen att de är tydligt riktade mot elever med sämre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Motivering

Huvudmannen saknar en övergripande analys av samtliga elevers behov och förutsättningar

Granskningen visar att huvudmannen på huvudmannanivå inte analyserar hur samtliga elevers behov och förutsättningar påverkar och riskerar att påverka deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Av granskningen framgår att elever med sämre förutsättningar att nå utbildningens mål inte identifierats utifrån någon heltäckande skolövergripande analys av elevernas behov och förutsättningar. Av granskningen framgår visserligen att det hos huvudmannen finns en centralt anställd specialpedagog vars uppgift bland annat är att handleda arbetslag utifrån behov på skolorna. Rektorer efterfrågar vid behov det specialpedagogiska stödet och specialpedagogen granskar ett slumpmässigt urval av skolornas åtgärdsprogram och pedagogiska utredningar, och kan utifrån den granskningen stötta skolor. Det specialpedagogiska stödet tilldelas således inte skolorna utifrån en heltäckande kartläggning och analys av elevernas förutsättningar och behov.

Huvudmannen genomför inga kompensatoriska åtgärder kopplade till identifierade behov hos elever

Granskningen visar att huvudmannen inte genomför kompensatoriska åtgärder som är tydligt kopplade till ett identifierat behov hos en grupp elever. Visserligen gör huvudmannen, utifrån att rektorer påtalat behov, vissa generella insatser i syfte att förbättra kunskaps- och trygghetsresultaten. Exempel på insatser är kompetensutveckling med koppling till värdegrund samt inköp av digitala verktyg som skulle kunna stödja exempelvis nyanlända elever. Dessa generella insatser tilldelas dock inte skolorna utifrån en heltäckande kartläggning och analys av elevernas förutsättningar och behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver systematiskt analysera hur samtliga elevers behov och förutsättningar påverkar, och riskerar att påverka deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.

Granskningen visar att huvudmannen inte genomför någon systematisk analys på huvudmannanivå av samtliga elevers behov och förutsättningar och hur dessa påverkar elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Risken finns därför att identifieringen av elever som är i behov av kompensatoriska åtgärder inte är likvärdig

mellan skolor samt att vissa elevgrupper i behov av kompensatoriska åtgärder inte identifieras.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen utvecklar en övergripande analys av vad som påverkar elevers möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Det krävs ett aktivt arbete från huvudmannens sida med kartläggning och analys av elevers behov och förutsättningar, för att fördjupa kunskapen om grupper av elever, som har behov av kompensatoriska åtgärder och hur dessa behov ser ut. I detta ingår att ta reda på vilka bakgrundsfaktorer som påverkar elevernas möjligheter och identifiera på vilket sätt möjligheterna begränsas, samt hur detta eventuellt skiljer sig mellan huvudmannens skolor. Genom en sådan kännedom kan välmotiverade avgränsningar och avvägningar inom ramen för det kompensatoriska arbetet komma till stånd. Skolinspektionen vill också framhålla att det är viktigt att huvudmannen i sin analys inte endast utgår från rektorernas analysarbeten, utan även på en huvudmannanivå analyserar verksamheten ur ett övergripande huvudmannaperspektiv.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Johan Westerling Kalla, beslutsfattare

I den slutliga handläggningen har Clara Sjösten, föredragande, Birgitta Olsson, utredare och Lena Westerman Annerborn, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningen inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- En gruppintervju med rektorer.
- Tre gruppintervjuer med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från intervjuerna för faktakontroll.

Som underlag för bedömningen har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var huvudmannens styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

För huvudmannen granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning det finns en förklarande ansats i huvudmannens analys av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning huvudmannen har vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Skolinspektionen har i den regelbundna kvalitetsgranskningen valt ut två väl definierade och begränsade granskningsområden i syfte att få ett djup förståelse av hur huvudmannen arbetar inom dessa områden inom en specifikt utvald skolform. De två ovanstående områdena representerar inte hela huvudmannens arbete. Inom huvudmannens ansvar för skolan finns många viktiga områden som tillsammans bildar huvudmannens samlade ansvar för sin verksamhet och det finns därmed andra områden som är betydelsefulla för ett framgångsrikt arbete. Granskningen ger dock en god inblick i med vilken kvalitet huvudmannens arbete sker inom ovanstående områden för den valda skolformen. Resultaten av denna granskning kan även ge

information till hur huvudmannen kan utveckla sitt arbete inom andra områden och i andra skolformer.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen genomförde digitala intervjuer den 10 och 12 november 2021. Intervjuerna genomfördes av Clara Sjösten och Birgitta Olsson.

Danderyds kommun (org. nr. 212000-0126) är huvudman för tio grundskolor. Läsåret 2021/22 var, enligt huvudmannens egen uppgift, 3 731 elever inskrivna i huvudmannens grundskolor.